

Archeopark pravěku o.p.s.

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2015

únor 2015

a) Přehled činností uskutečněných v účetním období

Rok 2015 byl ve znamení takového provozu, který testoval početní hranice návštěvnosti při udržení vzdělávacího i zábavného obsahu aktivit pro veřejnost. Na jedné straně lákadlo pro návštěvníky si „na věci sáhnout“, na straně druhé finanční udržitelnost takových aktivit (poškození, zcizení, lidské zdroje). Na maximum byla testována kapacita školních exkurzí, které využily všechn klimaticky reálný čas (duben až červen, září až prosinec). Náznak masovosti změnil i podobu původních specializovaných dětských dílen, které byly otevřeny návštěvníkům bez objednávání předem. Velkých proměn se dočkaly každoměsíční akce tradičně označené jako Dnů živé archeologie, které program zdokonalovaly i v obtížných podmínkách horkého léta či dešťů (viz fotogalerie na www.archeoparkvsestary.cz).

1. V průběhu roku 2015 byla dokončena i podoba venkovní expozice v podobě tzv. „pavilonu Monoxylon“. Ten byl otevřen v únoru 2015 v souvislosti s výročí první expedice, která se stala i tématem únorových Dnů živé archeologie. V průběhu roku pokračovala výstavba interiéru laténské (keltské) podzemnice. Koncem roku byl tento objekt uzavřen skutečným keltským klíčem.

2. Ukázalo se, že je třeba usměrnit programy pro exkurze školních dětí, které se na o.p.s. obrátily opět s velkým zájmem. Mnohé programy bylo nutné pro velký počet dětských návštěvníků omezit na zimní měsíce, kdy je zájem menší, což upřednostňuje kvalitu před kvantitou. Školy potřebují exkurze zrealizovat z důvodu finančního zabezpečení dopravy v plné kapacitě autobusů, ani rozdělené exkurze se však do prostor Archeoparku nevejdou. V první polovině roku byla testována možnost časového překryvu exkurzí, která se s ohledem na počty průvodců ukázala být nereálnou. Také požadavek stanovišť pro oblíbené vyzkoušení si dávných činností dětmi přímo na vlastní kůži zabral exkurzím v daném programu tolik času, že odcházely s pocitem, že ještě nenavštívily celý Archeopark.

4. V březnu 2015 byla otevřena nová výstava s názvem Evoluce člověka. Původní výstava Na cestě k Archeoparku byla umístěna v chodbách Archeoparku, aby natrvalo informovala o vzniku celého projektu. Právě vznik myšlenky Archeoparku a dlouhé období přípravy před jeho vznikem je to, co návštěvníci oceňují.

5. V rámci Dnů živé archeologie pokračovaly akce pro veřejnost oživující areál. Ukázalo se, že návštěvnost na nich neovlivňuje tolik zvolené téma, ale klimatické podmínky dané částí roku, nebo jeho životní rytmus (např. období před Vánocemi). Přesto zvýšenou návštěvnost (až 600 návštěvníků za víkend) měly akce se zahraniční účastí prezentátorů z Belgie či Francie. Novým prvkem prezentace se stal divadelní přístup s vtažením návštěvníka do děje. Životní chvat veřejnosti dobře odrážela skutečnost, že lidé zpravidla přichází na termíny projekce v kinosále, aby tak využili celý cyklus nabízených aktivit.

6. V průběhu roku 2014 pokračovala mediální a reklamní propagace stále ještě nového zařízení, na které v našich podmínkách veřejnost není zcela zvyklá. Média Královéhradeckého kraje či východních Čech nadále velmi dobře informovala o konaných akcích. Svoji ustálenou podobu přizpůsobenou návštěvníkům získaly oficiální www stránky. Podařilo se realizovat od září 2015 díky firmě Sovis třetí velký informační poutač v podobě mamuta umístěných při silniční komunikaci Praha – Jaroměř na úrovni Kuklen.

b) Lidské zdroje

Stálou bolestí bylo v roce 2015 personální zajištění chodu Archeoparku. V první polovině roku se zřetelně ukázal problém nezastupitelnosti. Exkurze školních dětí jsou objednané, takže nemůže vypadnout nikdo z pracovníků, nikdo nemůže mít dovolenou, nikdo nemůže být nemocný. Pokud ano, jsou v práci zbylí pracovníci nepřetržitě. Nečerpají volno, jejich nárok na volno se kumuluje do budoucna, kdy jsou ale třeba pro zajištění provozu. Nikdo nemocný není, protože má tolik napracovaných volných dnů, že mu pokryjí běžnou pracovní neschopnost. Zásadní pomocí v této situaci byl student/brigádník podporovaný stipendijním fondem FF Univerzity Hradec Králové ve výši 3 pracovních dnů týdně.

Díky mimořádné dotaci poskytnuté Královéhradeckým krajem byl od 1.7.2015 zaměstnán čtvrtý pracovník na celý úvazek (do té doby v Archeoparku 3,8 úvazku). Ani to by nestačilo, proto jsem provedl reorganizaci platnou od 1.9.2015: o víkendech namísto 2 zaměstnanců slouží jen jeden, roli druhého přebírá student/brigádník. To uvolňuje další pracovní dny ve prospěch exkurzí.

V tomto režimu byl dokončen program podzimních exkurzí, které končily až v prosinci 2015. Souhrnně byl Archeopark otevřen veřejnosti v červenci a srpnu 6 dnů v týdnu (úterý až neděle), od března do června 7 dnů v týdnu (5 dnů exkurze, víkend veřejnost), od září do listopadu opět 7 dnů v týdnu (5 dnů exkurze, víkend veřejnost). V takovém režimu probíhal páteční úklid často souběžně s exkurzí. Zájem škol ale byl velký.

Pro rok 2016 dojde k omezení otevírací doby v listopadu, kdy pro veřejnost bude otevřeno pouze v termín státního svátku a ve dnech živé archeologie, tedy 3 dny v měsíci (v listopadu 2015 byla v těchto dnech

návštěvnost 99%). To umožní využití všech sil k zajištění provozu školních exkurzí a úspore energií (osvětlení expozice).

Na letní provoz 2015 byl Archeopark dobře připraven, přestože byly plánované dovolené zaměstnanců (odpočinek možný jen v létě a od ledna do března). Změnou situace však byl útlum zájmu o exkurze příměstských táborů. Takže návštěvnost tvořila neorganizovaná veřejnost. Tradičně ji ovlivnil velké horko, tentokrát vrcholící v měsíci srpnu. Přesto se letní návštěvnost udržela na úrovni předchozího roku.

Z hlediska lidských zdrojů se v Archeoparku v roce 2015 ukázalo, jaké nároky jsou na pracovníka „archeodidaktik – průvodce“. Jde zejména o jeho komunikační schopnosti, které nabývají v současnosti na klíčovém významu. Vedle toho musí být schopen tvůrčího přístupu (příprava stanovišť pro Dny živé archeologie, inovace programu školních exkurzí) a administrativní chod i péči o budovu a areál. Problém nezastupitelnosti pracovních pozic (jeden člověk v několika rolích na několika místech najednou bez odpočinku) jsem řešil některými DPP a nasazením studentů/brigádníků. Praxe studentů FF UHK si udržují svůj silný význam v chodu Archeoparku, i zde však došlo ke změně struktury – nároky na komunikativnost se stávají slabou stránkou naší společnosti.

V listopadu a prosinci 2015 byl poprvé za existenci (a přípravu) Archeoparku formou DPP odměněn i ředitel R. Tichý. Jeho zapojení v řešení „vnějších vztahů“ Archeoparku (v době, kdy jsou všichni zaměstnanci k dispozici návštěvníkům), administrativy, propagace, přímé účasti při dnech živé archeologie a především při snaze budovat pracovní atmosféru se stalo nutností.

V roce 2015 tedy v rámci udržitelnosti projektu existovala vždy povinná 3 pracovní místa. Dalším cílem je uvést v život systém 2 + 2 + 1 + ředitel (v loňské výroční zprávě to bylo 2 + 2 + 2 + ředitel, jde tedy o úsporu, bylo umožněno díky restrukturalizaci). Cílem takového systému je zavést klid do chodu instituce a zastupitelnost pracovníků. Stálou snahou je dosáhnout toho navýšením příjmů z návštěvnosti.

c) Členění výnosů podle zdrojů a náklady 2015

Na základě zakládací smlouvy a v souladu s tzv. udržitelností ROP projektu je Archeopark pravěku Všešary neziskovým projektem. Zdrojem jeho příjmů jsou příjmy z drobného prodeje a prodeje vstupenek, dotace na provoz od Královéhradeckého kraje, příp. další účelové dotace či dary.

Cílem roku 2015 bylo zjistit reálné provozní náklady a pokrýt alespoň 4 pracovní místa. A za uvedených podmínek zajistit provoz s narůstajícím počtem návštěvníků.

První vážnější příjmy se objevily zjara (od dubna 2015) díky zájmu školních exkurzí, v létě díky návštěvnosti veřejnosti (otevřeno úterý až neděle), na podzim opět díky školním exkurzím (od září do prosince). V souladu se Zakládací smlouvou na účet Archeopark Všešary o.p.s. dorazila dotace ve výši 300.000 Kč od KHK. Mimo to v roce 2015 poskytl KHK mimořádnou dotaci ke krytí provozní ztráty ve výši 500.000 Kč. Jak se ukázalo, tato dotace kryla mzdové náklady v únoru až dubnu 2015 a výdaj prosincových mezd v lednu 2016. Díky zájmu ze strany školních exkurzí na podzim roku 2015 a stále řádné dotaci KHK ve výši 300.000 Kč se z těchto příjmů podařilo financovat o.p.s. od května až do konce roku 2015.

Na pozitivním financování se v dobrém podepsal i správně (tj. beze ztrát) nastavený drobný prodej potravin a suvenýrů a mrazených výrobků se ziskem 80 666,60 (v roce 2014 to bylo 73.699 Kč) (viz. **příloha 1**).

V roce 2015 Archeopark navštívilo 7.150 (v roce 2014 to bylo 6.430) žáků základních a středních škol v rámci školních exkurzí a 8.340 (v roce 2014 to bylo 8.082) návštěvníků z řad veřejnosti, celkem tedy 15.490 (v roce 2014 to bylo 14.512) návštěvníků. Pro příjem to představovalo částku 1 389 749 Kč (v roce 2014 to bylo 1 276 842 Kč). Náklady na provoz představovaly 2 282 480,46 (v roce 2014 to bylo 1 880 518 Kč) (viz. **příloha 1**). Hospodářský výsledek byl -8 661,92 Kč (v roce 2015 -13 345,08 Kč) (viz. **příloha 2**). Takový výsledek byl nutný pro udržení provozu a především třetího období tzv. udržitelnosti za období od 1.2.2015 do 30.1.2016. Její výsledek byl - 13.719,55 Kč (viz. **příloha 3**). Stav udržitelnosti v jejím třetím období je třeba chápat i v kontextu mimořádné dotace KHK „Na krytí provozní ztráty“ ve výši 500.000 Kč. Tedy stav pro udržitelnost projektu je v tomto smyslu -513.719,55 Kč.

Celkově lze zhodnotit, že došlo k nárůstu dotace a nákladů, ale s navýšením čtvrtého pracovního místa důležitého k realizaci školních exkurzí a narovnání některých neplacených nákladů (odměna pro činnost ředitele o.p.s.).

Motorové vozidlo zdarma pronajalo o.p.s. občanské sdružení Společnost experimentální archeologie. Tyto výdaje nejsou předmětem hospodaření o.p.s. O.p.s. poprvé zakoupila vlastní vysavač a ložní matrace pro ubytování zahraničních účastníků programů pro veřejnost. Mimo strukturu příjmů a výdajů (viz. **příloha 2**) zůstala nevyčíslená i veškerá práce dobrovolníků, především již zmíněných studentů FF Univerzity Hradec Králové. A také podpora stipendii ve výši cca 200.000 Kč.

d) Stav majetku

Majetek, který Archeopark Všešary o.p.s. spravuje, tvoří budovy a dvě rekonstrukce pravěkých domů ve venkovní expozici v majetku Královéhradeckého kraje, a také předměty a modely vnitřní expozice a rekonstrukce pravěkých objektů venkovní expozice, které jsou v majetku katedry archeologie a FF Univerzity Hradec králové a občanským sdružením Společnost experimentální archeologie (IČ 49334743). V roce 2015 vznikly další výše uvedené stavby, které jsou do majetku o.p.s. zapůjčeny Univerzitou Hradec Králové a Společností experimentální archeologie.

Části Archeoparku financované z ROP projektu se spoluúčastí Královéhradeckého kraje jsou ještě v reklamačním období, drobné reklamace tedy stále probíhají s ochotou firem BAK i Amos Design. Některé nedostatky se ukázaly být jako neodstranitelné (např. spínání topení venkovním čidlem způsobuje přehřátí budovy a větrání je jediným řešením poté, co byly vypnuty mnohé okruhy topení). Na druhé straně v roce 2015 poklesly reklamace na minimum, takže se zdá, že došlo k náběhu funkčnosti areálu.

e) **Perspektivy**

Pro rok 2016 jsou s minimálními finančními náklady plánovány tyto inovace areálu:

1. Dětská herna v místnosti současné dílny v hlavní budově
2. Domácí zvířata – rozšíření jejich přítomnosti po delší část roku (stavba výběhu)
3. Dokončení interiéru keltské podzemnice
4. Nový program „antika“ v rámci Dnů živé archeologie a inovace programů stávajících
5. Inovace programů školních exkurzí

Archeopark pravěku ve Všešarech lze hodnotit jako kombinaci zařízení turistického ruchu a vzdělávacího zařízení pro školy a veřejnost. Ohlasy odtud jsou pozitivní (viz. návštěvní kniha).

Ředitel Archeopark Všešary o.p.s. Doc. PhDr. Radomír Tichý, PhD.

13.2. 2016 Všešary